

ULASAN KES
KERAJAAN NEGERI KELANTAN LWN PETROLIAM
NASIONAL BERHAD DAN KERAJAAN MALAYSIA

Sufian Jusoh

sufianjusoh@ukm.edu.my

Fakulti Undang-undang,
Universiti Kebangsaan Malaysia,
40360 Bangi, Selangor Darul Ehsan, Malaysia.

PENDAHULUAN

Kes Kerajaan Negeri Kelantan lwn Petroleum Nasional Berhad dan Kerajaan Malaysia (Dalam Perkara Guaman Sivil No.S-21NCVC-21-2011) di Mahkamah Tinggi di Kuala Lumpur) merupakan satu kes penting yang ditunggu-tunggu keputusannya oleh banyak pihak. Kes ini, apabila diputuskan secara substantif kelak, akan menentukan garis panduan pembayaran royalti hasil petroleum kepada negeri-negeri yang terlibat terutama di Semenanjung Malaysia.

Walaupun kes ini difailkan pada tahun 2011, perkara substantif masih belum diputuskan oleh mahkamah berikutan permohonan awal oleh defendan untuk menentukan kes ini tanpa bicara penuh tetapi melalui proses di bawah Aturan 14A Kaedah Mahkamah Tinggi, iaitu untuk sesuatu kes ditentukan tanpa perlu memanggil saksi fakta.

Nota kes ini akan membincangkan keputusan mahkamah persekutuan, mahkamah tertinggi di Malaysia, pada 7 Julai 2014. Walaupun keputusan ini berkaitan dengan permohonan interim tetapi keputusan ini adalah penting kerana mahkamah telah menetapkan bahawa kes ini boleh ditentukan oleh mahkamah tanpa perlu memanggil saksi fakta, dan langkah ini akan menjimatkan masa mahkamah.

FAKTA KES

Kes yang diputuskan oleh mahkamah persekutuan ini berkaitan dengan tiga rayuan serentak yang dikemukakan oleh perayu, iaitu Kerajaan Negeri Kelantan terhadap Petronas sebagai responden pertama dan Kerajaan Malaysia sebagai responden kedua.

Menurut perjanjian yang dikenali sebagai Perjanjian Petroleum Kelantan bertarikh 9.5.1975 antara Kerajaan Negeri Kelantan dengan Petronas,

kedua-dua pihak telah bersetuju supaya kesemua milik dan hak eksklusif, kuasa, kebebasan dan keistimewaan untuk mencari, mengguna, menggali dan mendapatkan petroleum sama ada di darat atau di pesisir Kelantan diletakhakkan kepada Petronas selama-lamanya. Sebagai balasan Petronas bersetuju membuat pembayaran tunai sejumlah wang yang bersamaan dengan lima peratus daripada nilai petroleum yang diperoleh dan dijual oleh Petronas, ejennya atau kontraktornya. Perjanjian ini dibuat berdasarkan Seksyen 2 Akta Pembangunan Petroleum 1975 (PDA) dan tidak boleh dibatalkan (*irrevocable*).

Dalam pernyataan tuntutan, plaintif menyatakan bahawa defendan telah gagal untuk memberikan balasan dan juga dalam obligasinya menurut PDA dan dokumen yang berkaitan. Antaranya, Petronas telah gagal untuk memberikan penerangan mengenai aktiviti mencari petroleum dan pengeluaran petroleum dari luar pesisir Kelantan. Kelantan juga menyatakan bahawa Petronas telah gagal untuk membuat bayaran tunai terhadap petroleum yang diperoleh di luar pesisir Kelantan.

Tuntutan plaintif dibuat berdasarkan asas yang berikut, iaitu Petronas telah memungkirkan perjanjian dalam Fasal 8 dan Fasal 13 Perlembagaan Persekutuan, diskriminasi tidak adil (*unfair discrimination*) dan *estoppel*. Kerajaan Kelantan memohon supaya Mahkamah memberikan perintah *specific performance* dan satu pemeriksaan akaun dan *disclosure* bagi menentukan bayaran penuh kepada plaintif atas petroleum yang telah dikeluarkan, didapati atau dimiliki dan satu perintah untuk semua bayaran tunai pada masa hadapan dibayar kepada plaintif menurut syarat-syarat perjanjian dan PDA.

Pada 16.11.2010, Kerajaan Malaysia membuat permohonan menurut Aturan 15. r 6(2) (b) (i) dan (ii) Kaedah Mahkamah Tinggi 1980 untuk diberi kebenaran mencelah dan menjadi defendan kedua dalam kes ini. Permohonan tersebut dibenarkan oleh mahkamah tinggi dan dikekalkan oleh mahkamah rayuan yang menolak rayuan plaintif. Mahkamah rayuan mengatakan bahawa perjanjian Kelantan memberikan kesan kepada hak Kerajaan Malaysia terutamanya atas tuntutan Kerajaan Malaysia kepada petroleum di luar tiga batu nautika dari pantai Kelantan dan di dasar benua. Plaintif kemudiannya menuntut ganti rugi daripada Kerajaan Malaysia.

Dalam permohonan berasingan, Petronas dan Kerajaan Malaysia memohon supaya soalan-soalan tertentu ditentukan di bawah Aturan 14A dan/atau Aturan 33 r.2, Kaedah Mahkamah Tinggi. Persoalan perundangan yang dibawa Petronas ialah:

- “(a) Adakah Plaintiff berhak terhadap petroleum yang diperoleh di dasar benua continental shelf sebagaimana di takrifkan oleh Continental Shelf Act 1966 di luar pesisir Kelantan sebelum dan sehingga enakmen PDA; dan sebelum dan sehingga perjanjian bertarikh 22 Mac 1975;
- (b) sama ada plaintiff meletakkan sebarang hak terhadap petroleum yang diperoleh di dasar benua sebagaimana termaktub dalam instrumen peletak hak dan dan perjanjian bertarikh 22 Mac 1975;
- (c) sama ada plantif berhak mendapat bayaran di bawah seksyen 4 PDA terhadap petroleum yang diperoleh di dasar benua di luar pantai Kelantan;
- (d) sama ada doktrin estoppel terpakai terhadap Petronas;
- (f) sama ada testimoni oleh penggubal undang-undang Parlimen atau lain-lain orang yang terlibat dalam menggubal PDA, dari segi polisi kerajaan dan/atau tujuan PDA boleh diterima pakai dari segi undang-undang dalam menentukan matlamat PDA, dan sekiranya boleh diterima pakai sama ada keterangan tersebut menentukan niat dan Parlimen sebagaimana termaktub dalam peruntukan PDA.”

Kerajaan Malaysia juga mengemukakan persoalan yang lebih kurang sama. Sebagai tambahan kepada soalan (a) di atas, Kerajaan Malaysia mengemukakan soalan, iaitu sekiranya jawapan kepada soalan (a) adalah negatif, bolehkah plaintiff secara perundangan meletakkan hak terhadap petroleum yang diperoleh di dasar benua kepada Petronas melalui instrumen peletak hak dan perjanjian bertarikh 22 Mac 1975. Sebagai tambahan, setelah mengambil kira takrifan sebenar seksyen 4 PDA, sama ada terdapat sebarang bayaran yang mesti dibuat kepada plaintiff berdasarkan instrumen peletak hak dan perjanjian bertarikh 22 Mac 1975 antara Petronas dan plaintiff.

Pada 18.10.2012, mahkamah tinggi membenarkan permohonan di bawah Aturan 14A yang dikemukakan oleh Petronas dan Kerajaan Malaysia. Antara alasan yang diberikan oleh mahkamah tinggi ialah:

- (1) Semua isu yang dibangkitkan dalam kes ini telah pun diselesaikan oleh mahkamah rayuan dalam *Petroleum Nasional Bhd lwn Kerajaan Terengganu* [2004] 1 *MLJ* 8;
- (2) Tidak terdapat sebarang keperluan memanggil saksi bagi memberikan keterangan untuk mengesahkan fakta penting (*material facts*). Paksi penting dalam tuntutan plaintiff boleh ditentukan dengan melihat kepada *pliding*, yang melibatkan penafsiran dan konstruksi perjanjian dan undang-undang yang berkaitan, yang semuanya membangkitkan

persoalan undang-undang. Penentuan persoalan undang-undang ini akan juga merungkai isu-isu yang berkaitan sebagaimana dalam *pliding* plaintif. Mahkamah tinggi juga berpandangan bahawa undang-undang yang dirujuk adalah tidak “*ambiguous, obscure or the literal meaning leads to absurdity.*”

Mahkamah tinggi juga berpendapat bahawa mahkamah tidak mengambil kira kehendak subjektif antara pihak-pihak dalam perundingan sebelum sesuatu perjanjian. Hal ini merujuk keputusan dalam kes *Investors Compensation Scheme Ltd v West Bromwich Building Society* [1998] 1 AER 98; *Glamour Green Sdn Bhd v AmBank Bhd & Ors. & Another Appeal* [2007] 3CLJ 413 dan *Attorney General of Belize v Belize Telecom Limited* [2009] 2 AER 1127).

Mahkamah juga menetapkan bahawa isu berkaitan dengan hak plaintif terhadap petroleum yang ditemui di luar pesisir dan dasar benua boleh diputuskan dengan merujuk dokumen-dokumen berkaitan dan tidak memerlukan satu perbicaraan penuh. Tidak terdapat sebarang keperluan untuk satu perbicaraan penuh bagi menentukan fakta-fakta berkaitan dengan kewujudan PDA dan pelbagai perjanjian dan undang-undang berkaitan dengan pentakrifan perundangan dalam kes ini.

Pada 26.4.2014 mahkamah rayuan mengetepikan rayuan plaintif terhadap keputusan mahkamah tinggi termasuk berkaitan dengan permohonan di bawah Aturan 14A.

KEPUTUSAN MAHKAMAH

Dalam kes ini, mahkamah persekutuan bersetuju dengan pandangan mahkamah rayuan bahawa keputusan *Petroleum Nasional Bhd Iwn Kerajaan Negeri Terengganu* [2004] 1 MLJ 8 masih merupakan undang-undang yang terpakai dalam menentukan keputusan sama ada membenarkan permohonan di bawah Aturan 14A, kaedah-kaedah mahkamah tinggi atau sebaliknya. Fakta kes dalam kes Terengganu adalah hampir sama dengan fakta kes dalam kes ini. Mahkamah rayuan berpendapat bahawa isu yang dikemukakan kepada mahkamah dalam kes Terengganu ialah isu undang-undang berdasarkan penilaian dokumen. Hal ini menjadikan kes tersebut sesuai untuk ditentukan di bawah Aturan 14A. Mahkamah juga berpendapat bahawa kes Terengganu bukanlah merupakan satu undang-undang tetapi memberikan panduan faktor-faktor yang perlu diambil kira apabila menentukan kebolehpakaian Aturan 14A.

Dalam kes Kelantan ini, isu terpenting ialah sama ada plaintif mempunyai hak terhadap petroleum yang ditemui di dasar benua, yang hanya perlu merujuk undang-undang bertulis (statut) dan dokumen tanpa memerlukan sebarang keterangan daripada saksi-saksi. Mahkamah juga berpendapat bahawa sesuatu isu hanya sesuai menggunakan Aturan 14A sekiranya isu undang-undang telah ditakrifkan dengan jelas dan tepat dan fakta-fakta dalam *pliding* dan affidavit mencukupi bagi mahkamah membuat keputusan meliputi keseluruhan klausa atau perkara di hadapan mahkamah (*Allen v. Gulf Oil Refining Ltd [1980] QB 156* dan *Seloga Jaya Sdn Bhd lwn UEM Genisys Sdn Bhd [2008] 2 CLJ 686*).

ULASAN DAN KESIMPULAN

Kes yang diputuskan oleh Mahkamah Persekutuan merupakan satu rentetan kes yang dibawa oleh Kerajaan Negeri Kelantan terhadap Petronas (dan kemudiannya Kerajaan Malaysia melalui prosiding mencelah). Dalam kes asal, Kerajaan Kelantan menuntut supaya Petronas membayar kepadanya sejumlah wang yang dikenali sebagai “royalti” hasil petroleum yang digali dan dijumpai di kawasan pantai negeri Kelantan. Walau bagaimanapun Petronas mengatakan bahawa hasil petroleum itu digali dan dijumpai di luar pesisir pantai Kelantan dan berada di luar Wilayah Kelantan. Kerajaan Malaysia pula mendakwa bahawa hasil petroleum yang di luar pesisir dan di luar Wilayah Kelantan dan hasil daripada dasar benua di luar wilayah Kelantan merupakan milik Kerajaan Malaysia.

Buat masa ini, mahkamah persekutuan baru sahaja memutuskan bahawa kes ini boleh didengar di bawah Aturan 14A, iaitu tanpa perbincangan penuh, dengan hanya merujuk dokumen dan undang-undang statut, tanpa perlu memanggil saksi untuk memberi keterangan dan menentusahkan dokumen terbabit.

Dalam sebarang kes, penyelesaian melalui rujukan kepada dokumen akan membolehkan kes diselesaikan dengan lebih cepat dan mudah. Oleh hal yang demikian, kita perlu menunggu peringkat seterusnya apabila kes ini dipanggil untuk perbincangan melalui Aturan 14A. Kemungkinan besar keputusan dalam kes Terengganu akan memberikan panduan kepada semua pihak apabila dibicarakan secara substantif nanti.